

Solidaritatea pentru Libertatea de Conștiință

Oficierea de slujbe religioase în unitățile publice de învățământ, Demersuri instituționale

Oficierea serviciilor religioase în unitățile publice de învățământ preocupă de mult timp organizațiile dedicate drepturilor omului. De abia în anul 2017 putem totuși vorbi despre un demers de amploare menit să schimbe starea de fapt, și sfidătoare și ilegală. Atunci, un număr 17 ONG-uri, între care câteva cu caracter secular-umanist s-au adresat printr-o scrisoare deschisă ministrului Educației Naționale solicitând interzicerea organizării de slujbe religioase în incinta unităților publice de învățământ atât la începerea noului an școlar, cât și pe întreaga sa desfășurare. Apelul a avut puțin ecou. Am aprecia că „adevăratul pas înainte” a fost făcut în acest an, în 2019, în urma demersurilor inițiate de profesorul Emil Moise din Buzău în numele Asociației Solidaritatea pentru Libertatea de Conștiință. Nou astăzi nu ar fi dispariția slujbelor religioase în școli, căci în majoritatea unităților de învățământ ele continuă, ci (a) mediatizarea acestei problematice până la a conștientiza opinia publică de relevanța ei; (b) decizia conducerii unor școli de a renunța la slujba de început de an școlar; (c) hotărârea câtorva culte recunoscute-altele decât BOR, de a oficia serviciile religioase pentru elevi în biserici; (d) presiunea asupra instituțiilor publice a atins o cotă capabilă să producă „schimbarea”. *Noua Revistă de Drepturile Omului* a sintetizat principalele demersuri ale lui Emil Moise făcute în numele Asociației Solidaritatea pentru Libertatea de Conștiință, punându-le în dialog cu articolul publicat în acest număr de către profesorul din Buzău.

NRDO

Scrisoare deschisă către directoarele/directorii unităților publice de învățământ din România

Asociația Solidaritatea pentru Libertatea de Conștiință
1 septembrie 2017

Stimate Doamne Directoare/Stimați Domni Directori,

Oficierea serviciilor religioase în unitățile publice de învățământ este interzisă explicit prin prevederile Legii nr. 1/2011 a educației (art. 7) și ale Regulamentului de Organizare și Funcționare a Unităților din Învățământul Preuniversitar (art. 4) și este sancționată cu închisoarea de până la 3 ani prin prevederile Codului Penal (art. 381).

De asemenea, oficierea de servicii religioase în unitățile publice de învățământ constituie faptă de discriminare -- împotriva copiilor care sunt crescuți acasă în altă confesiune, în familii agnostice, sau non teiste a celor crescuți în aceeași religie precum cea oficiată în școli dar care nu au ales pentru studiu Religia și împotriva cadrelor didactice care nu împărtășesc valorile transmise prin serviciile religioase respective --sanționată prin prevederile legislației privind combaterea discriminării.

Fiind un drept fundamental consacrat prin acte internaționale, prin Constituție și prin legislația națională, dreptul la libertatea de gândire, de conștiință și de religie este strict reglementat cu referire la educația în școlile publice. Singura posibilitate legală, reglementată ca atare, de a transmite copiilor valori religioase în școlile publice este ora de Religie, disciplină confesională care este predată doar copiilor ai căror părinți au ales explicit, prin cerere anuală, studiul acesteia, sau elevilor majori la cererea acestora.

În urma audienței din 01.11.2016 ministrul Educației a dispus, în aplicarea legislației privind educația, ca în școli să nu se mai officieze slujbe religioase.

La emisiunea din 10.09.2017 în care s-a discutat problematica oficerii nelegale a slujbelor religioase în unitățile publice de învățământ cu ocazia deschiderii anului școlar, deși au fost invitați, noul ministru al Educației și inspectorul școlar general al Inspectoratului Școlar București au refuzat să ofere un răspuns.

Directorii care aprobă oficierea serviciilor religioase în școlile publice (printre care slujba religioasă oficiată la începutul anului școlar) vor trebui să răspundă pentru acest abuz comis împotriva copiilor. Aceștia încalcă legea și nu au nicio justificare legală în favoarea aprobării oficerii de slujbe religioase. Nu există nicio adresă din partea Ministerului Educației sau a inspectoratelor școlare care să poată fi invocată în apărarea domniilor lor în cazul unor plângeri.

Vă rugăm să respectați drepturile copiilor așa cum au fost consacrate prin prevederi legale și să nu permiteți oficierea de servicii religioase în unitățile publice de învățământ pe care le conduceți!

La linkul de mai jos puteți citi (și semna) petiția pe care am adresat-o tuturor inspectoratelor școlare din țară. Inspectorii școlari generali au avut suficient timp să vă transmită o adresă prin care să vă comunice acordul pentru oficierea de servicii religioase.

Dacă nu au făcut-o până acum vă asumați riscurile implicate de comiterea acestui abuz.

Emil Moise

Președinte Asociația Solidaritatea pentru Libertatea de Conștiință

Scrisoarea deschisă a unui grup de organizații neguvernamentale

Slujbele religioase din școli, un atentat la laicitatea învățământului

Asociația Secular-Umanistă din România (ASUR), Asociația Umanistă Română, Asociația ACCEPT, Ateliere Fără Frontiere, ActiveWatch, Grupul CARE, Asociația

Viitorul Tinerilor, Alianța Națională a Organizațiilor Studențești din România (ANOSR), Asociația Sens Pozitiv, Asociația Solidaritatea pentru Libertatea de Conștiință, ACTEDO – Centrul de Acțiune pentru Egalitate și Drepturile Omului, APADOR-CH, Societatea de Analize Feministe AnA, Fundatia United Way, Miliția Spirituală și CPE – Fundația Centrul Parteneriat pentru Egalitate
8 septembrie 2017

Către Ministerul Educației Naționale

În atenția domnului ministru Liviu Marian Pop

Stimate domnule ministru,

După cum știți, anual, în majoritatea unităților publice de învățământ din România, în prima zi a anului școlar directorii invită reprezentanți ai cultelor, în special preoți ortodocși, pentru a lua cuvântul și pentru oficierea unor slujbe religioase. Aceste ceremonii, având loc în prezența unor reprezentanți ai Statului Român (conducerea școlii, funcționari din administrația locală și din Poliție), fiind organizate în timpul programului de funcționare al unităților de învățământ și fiind de facto parte a ceremonialului de început al anului școlar sunt de natură a induce ideea că și preoții fac parte din aparatul de Stat.

Vă reamintim că acțiunile de prozelitism religios sunt interzise explicit de Legea Educației și că Statul este dator a-și păstra neutralitatea vis-a-vis de diferitele confesiuni. Mai mult organizarea de astfel de servicii religioase în unitățile școlare obligă toți elevii să ia parte la ele, reprezentând o încălcare gravă a drepturilor fundamentale ale copiilor la libertatea de gândire, de conștiință și de religie, faptă sancționată de prevederile Art. 381 CP:

Obligarea unei persoane, prin constrângere, să participe la serviciile religioase ale unui cult ori să îndeplinească un act religios legat de exercitarea unui cult se pedepsește cu închisoare de la unu la 3 ani sau cu amendă.

Ca urmare, organizațiile semnatare vă solicită să interziceți organizarea de slujbe religioase în incinta unităților publice de învățământ din România, atât la începerea noului an școlar, cât și pe întreaga sa desfășurare și să luați măsurile care se impun, pentru a vă asigura că toți directorii unităților publice de învățământ din România cunosc și aplică legea.

Adresa către Ministerul Educației Naționale

Oficierea de slujbe religioase în unitățile publice de învățământ încalcă dreptul fundamental al copiilor la libertatea de gândire, de conștiință și de religie și este discriminatorie față de anumite categorii de copii și cadre didactice

Solidaritatea pentru Libertatea de Conștiință
Nr. 37/01.09.2019

Stimate Domnule Ministru,

Asociația SOLIDARITATEA pentru LIBERTATEA de CONȘTIINȚĂ a fost înființată în scopul promovării, printre altele, a libertății de conștiință – ca drept fundamental al ființei umane –, a respectului față de persoana umană și a caracterului secular al statului român, în sensul valorilor constituționale, care separă autoritățile publice de biserică, excluzând imixtiunile și asigurând autonomia bisericii în raport cu statul, condiție a unei adevărate libertăți de conștiință.

De mai bine de 15 ani, Asociația a inițiat (și participat în) numeroase proiecte și acțiuni, cu scopul de a proteja și promova drepturile copilului, în general, dreptul copilului la libertatea de gândire, de conștiință și de religie, în special.

Este cunoscut faptul că în majoritatea unităților publice de învățământ (inclusiv în unitățile de învățământ pre primar), în fiecare an, în prima zi a anului școlar (dar și cu alte ocazii precum darea în folosință a unor clădiri, terenuri de sport, săli de sport ori săli de clasă, sau chiar cu ocazia dotării sălilor de clasă, inclusiv cu calculatoare sau tehnică de calcul), directorii invită slujitori ai cultelor religioase (în special preoți creștin ortodocși) pentru oficierea unor slujbe religioase.

Astfel de practici nu au fost reglementate și cu atât mai puțin autorizate prin norme ale Ministerului Educației, sau prin alte acte normative și sunt interzise explicit prin prevederi legale. Fapta este cu atât mai gravă cu cât persoanele obligate să participe sunt nu numai cadrele didactice, cât mai ales copiii aflați în instituții publice de învățământ, în timpul programului școlar.

Este adevărat că *Religia*, materie confesională, este predată în unitățile publice de învățământ din România (cu excepția unităților de învățământ pre primar), însă aceasta este reglementată foarte strict, ca materie facultativă. Mai mult, începând cu 23 ianuarie 2015, odată cu publicarea în M. Of. a Deciziei 669/2014 a Curții Constituționale, caracterul de disciplină facultativă al *Religiei* a căpătat un sens tare. Religia nu mai este predată tuturor copiilor aflați în unitățile publice de învățământ, ci doar celor ai căror părinți solicită, explicit, studiul acestei materii, sau elevilor majori care, la fel, depun o solicitare explicită.

În conformitate cu prevederile Convenției ONU privind Drepturile Copilului, ale Legii 1/2011 și ale Regulamentului de Organizare și Funcționare a Unităților de Învățământ Preuniversitar, interpretate în sensul celor dispuse de Curtea Constituțională prin Decizia

669/2014, manifestările religioase (transmiterea de idei religioase) nu pot avea loc în unitățile publice de învățământ din România decât în timpul orei în care se predă materia confesională, facultativă, Religie. În plus, prin Decizia 669/2014 a Curții Constituționale s-a statuat că transmiterea ideilor religioase se face numai către elevii ai căror părinți au solicitat explicit studiul Religiei, printr-o cerere scrisă, sau către elevii majori care au depus o astfel de solicitare (cerere care trebuie depusă anual).

Aprobarea de către directorii unităților publice de învățământ a oficierei slujbelor religioase și a altor servicii religioase, cu complicitatea preoților care le oficiază și a altor persoane implicate, reprezintă o încălcare a drepturilor fundamentale ale copiilor la libertatea de gândire, de conștiință și de religie, la educație și la un tratament egal în fața legii, faptă sancționată penal prin prevederile art. 381 din Codul penal (de altfel, similar, Curtea Constituțională, în motivarea Deciziei 669/2014 a confirmat acest abuz în legătură cu înscrierea din oficiu a copiilor pentru studiul disciplinei confesionale Religie).

Ca urmare a unui demers în colaborare cu Ministerul Educației, *Asociația* a strâns probe care demonstrează că, la începutul anului școlar 2005/2006, în peste 90% din unitățile publice de învățământ au avut loc slujbe religioase, în incinta acestora, susținute de preoți, deși în Codul penal fapta este sancționată ca infracțiune.

În septembrie 2007 *Asociația* a sesizat, prin Parchetul General, toate parchetele din România. În discuțiile purtate, procurorii sau funcționarii Poliției judiciare desemnați pentru cercetarea faptelor sesizate au confirmat caracterul penal al faptelor, însă aceștia, în majoritatea cazurilor, și-au exprimat neputința invocând „numărul mare de cazuri”, susținând în mod explicit să implicăm Ministerului Educației și inspectoratele școlare.

Asociația a sesizat în mai multe rânduri Ministerul Educației și inspectoratele școlare județene, cu privire la acest abuz, însă persoane ocupând funcția de ministru sau înalt funcționar public, ori inspector școlar general/inspector de Religie, au respins sesizările în mod nelegal, ori au sabotat dispozițiile ministrului Educației favorabile demersurilor.

În urma audienței din 01.11.2016 ministrul Educației a dispus, în aplicarea legislației privind educația, ca în școli să nu se mai officieze slujbe religioase -- decizia ministrului, sabotată din interiorul ministerului, nu a fost transmisă către inspectoratele școlare, acesta urmând să fie schimbat odată cu aflarea rezultatelor alegerilor parlamentare din decembrie 2016.

Asociația are în vedere depunerea unor denunțuri penale împotriva demnitarilor și funcționarilor publici implicați, inclusiv împotriva funcționarilor din inspectoratele școlare (inspector școlar general, inspector școlar pentru disciplina Religie, jurist, alte persoane responsabile), ținând cont și de faptul că nu este prima dată când sesizăm aceste abuzuri. În aceeași măsură, plângerile penale pot fi depuse de orice cetățean, împotriva directorilor de școli publice care aprobă astfel de evenimente religioase în incinta acestora, în timpul programului școlar și împotriva preoților care le oficiază.

Oficierea de slujbe sau servicii religioase în cadrul unităților publice de învățământ nu numai că nu este permisă prin act normativ, dar este sancționată ca infracțiune prin prevederile Codului penal (art. 381) și este interzisă explicit prin prevederile art. 7, alin (1) din Legea învățământului nr. 1/2011 și ale art. 4 din Regulamentul de Organizare și Funcționare a Unităților de Învățământ Preuniversitar, aprobat prin Ordinul Ministrului Educației nr. 5079/2016: „în unitățile, în instituțiile de învățământ și în toate spațiile

destinate educației și formării profesionale sunt interzise activitățile de natură politică și prozelitismul religios”, respectiv „unitățile de învățământ se organizează și funcționează independent de orice ingerințe religioase, în incinta acestora fiind interzise organizarea și desfășurarea activităților de prozelitism religios”.

Asociația a primit sesizări ale unor părinți care s-au plâns că, în timpul orelor de curs, copiii lor au fost duși într-o sală pentru împărtășire sau *spovedanie*, fără acordul lor. Acceptând oficierea de slujbe și alte servicii religioase în timpul programului școlar unitățile publice de învățământ discriminează cadrele didactice (obligate să asiste) și care nu împărtășesc ideile religiei ale cărei valori sunt transmise și copiii care sunt crescuți acasă în altă confesiune, în familii agnostice, sau non teiste și chiar copiii crescuți în aceeași religie precum cea oficiată în școli dar care nu au ales pentru studiu Religia și nu doresc primirea unor astfel de servicii religioase prin care statul le încalcă dreptul fundamental la egalitate în fața legii, în legătură cu dreptul fundamental la libertatea de gândire, de conștiință și de religie și dreptul fundamental la educație.

Ca urmare a sesizării Asociației, prin Hotărârea 706/06.12.2017 Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD) a decis că oficierea de slujbe religioase în unitățile publice de învățământ constituie discriminare dacă nu este aprobată de Consiliul de Administrație al unității de învățământ, aprobare care nu poate fi dată decât la cererea prealabilă a părinților elevilor minori sau a elevilor majori, iar participarea la astfel de servicii religioase nu trebuie să fie obligatorie. Totodată, CNCD a recomandat Ministerului Educației să elaboreze o normă juridică prin care să reglementeze activitățile cu caracter religios în unitățile de învățământ preuniversitar, în condițiile menționate.

Cum Ministerul Educației nu a contestat hotărârea CNCD, aceasta a devenit definitivă și executivă, în temeiul prevederilor O.G. 137/2000, cu completările și modificările ulterioare.

La solicitarea Asociației, prin Hotărârea din 31.05.2019, Curtea de Apel București a confirmat hotărârea CNCD și a decis că oficierea de slujbe religioase în unitățile de învățământ preuniversitar poate fi organizată doar dacă este aprobată de Consiliul de Administrație al unității de învățământ la cererea prealabilă a părinților sau a elevilor majori, iar participarea să nu fie obligatorie (ceea ce înseamnă că slujbele și serviciile religioase nu pot fi organizate în timpul programului școlar).

Prevederile legale pe care le avem în vedere în susținerea prezentei petiții sunt: art. 7 din Legea nr. 1/2001 a educației, art. 4 din Regulamentul de Organizare și Funcționare a Unităților de Învățământ Preuniversitar, aprobat prin Ordinul Ministrului Educației nr. 5079/2016, art. 2, 3, 5, 14, 28 și 29 (nediscriminarea, interesul superior al copilului, dreptul copilului la libertatea de gândire, de conștiință și de religie, dreptul copilului la educație, respectiv scopurile educației), din Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului, ratificată de România prin Legea nr. 18/1990, art. 9 și 14 din Convenția Europeană a Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului, art. 1 al Protocolului nr. 12 la Convenție, art. 3 lit. d. și a din Convenția privind lupta împotriva discriminării în domeniul învățământului, ratificată de România prin Decretul 149/1964, art. 4 și 16 din Constituția României, art. 1, alin. (2), art. 2, alin. (4), art. 6, lit. a) și b), art. 7 și art. 30 din Legea 272/2014 privind drepturile copilului, republicată în 2014, art. 1, alin. (2), lit. e), pct. v), art. 2, alin. (1) și art. 3, lit. d). din OG 137/2000 privind combaterea

discriminării, republicată.

Convinsă de justetea cauzelor pentru care militează – respectarea drepturilor copilului și ale cadrelor didactice și asigurarea unui mediu de educație demn – ținând cont de faptul că

- oficierea de slujbe religioase în unitățile publice de învățământ – interzisă explicit prin prevederile legislației privind educația și ale legislației privind combaterea discriminării și sancționată prin prevederile Codului penal – reprezintă un abuz față de toți elevii înscriși în aceste instituții și o discriminare față de elevii care sunt crescuți acasă în altă confesiune, în familii agnostice, sau non teiste și chiar copiii crescuți în aceeași religie precum cea oficiată în școli dar care nu au ales pentru studiu Religia, dar și față de cadrele didactice care nu împărtășesc valorile religioase transmise;
- urmează să inițiem procedurile legale pentru a fi respectate drepturile copiilor;
- oficierea slujbelor religioase în școlile publice din România a devenit o practică obișnuită în timpul programului școlar (adesea în timpul orelor altor discipline de studiu), nu numai la începutul anului școlar, ci ori de câte ori biserica, cu complicitatea directorilor unităților publice de învățământ, doresc să marcheze evenimente religioase sau să inaugureze clădiri ori săli de clasă,

Vă rugăm să dispuneți ca în unitățile publice de învățământ preuniversitar, din subordinea Ministerului Educației, să nu se mai officieze slujbe religioase.

Prin solicitarea noastră dorim să ajutăm la identificarea punctelor vulnerabile în modul de protecție și respectare a drepturilor copilului în sistemul public de educație, aducându-ne aportul, ca reprezentanți ai societății civile, la succesul în promovarea toleranței și a drepturilor ființei umane.

O petiție cu un conținut similar a fost adresată Camerei Deputaților de Uniunea Bisericii Creștine după Evanghelie din România, prin adresa nr. 494/19.02.2015.

Asociația, prin reprezentanții acesteia, a declarat în mai multe rânduri că este pregătită să depună plângeri, inclusiv penale, împotriva oricărei încălcări a drepturilor copiilor sau părinților acestora cu privire la dreptul fundamental la libertatea de gândire, de conștiință și de religie și am avut astfel de plângeri, majoritatea fiind soluționate favorabil.

Vă asigurăm, Domnule Ministru, că prin demersul său Asociația urmărește interesul superior al copilului, prin respectarea drepturilor acestuia și ale părinților și prin respectarea prevederilor legale și constituționale.

Vă stăm la dispoziție cu orice informație de care aveți nevoie și de asemenea suntem dispuși să vă oferim sprijinul dacă veți aprecia că vă este necesar.

Vă asigurăm că demersul nostru nu urmărește decât respectarea legislației naționale și internaționale și aplicarea acesteia în spiritul promovării interesului superior al copilului în sistemul de educație și nu numai.

Cu considerație,

Emil Moise

Președinte al Consiliului Director

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

CABINET SECRETAR GENERAL

Nr. 10107F/03.09.2019
1932

Către

DI. Emil MOISE

Președinte al Consiliului Director
Asociația SOLIDARITATEA pentru LIBERTATEA de CONȘTIINȚĂ
Str. Democrației, nr. 42, Buzău
Email: emfilia@yahoo.com

Stimate Domnule Emil MOISE,

Ca urmare a adreselor dumneavoastră, transmise la Ministerul Educației Naționale și înregistrate cu nr. 10107F/03.09.2019, respectiv nr. 10107F/06.09.2019, vă comunicăm următoarele:

- Disciplina religie este predată în conformitate cu prevederile legale în vigoare, dreptul la exprimare religioasă fiind stipulat în **Constituția României**;
- **Constituția României** (art. 29-30) și **Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor** (art. 2, alin. 1) garantează libertatea credințelor religioase, precum și libertatea de exprimare a acestora în public;
- Religia, ca disciplină școlară este predată în conformitate cu **Legea educației naționale nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare**, care la art.18 (1) menționează explicit că: "planurile-cadru ale învățământului primar, gimnazial, liceal și profesional includ religia ca disciplină școlară, parte a trunchiului comun. Elevilor aparținând cultelor recunoscute de stat, indiferent de numărul lor, li se asigură dreptul constituțional de a participa la ora de religie, conform confesiunii proprii";
- **Metodologia de organizare a predării disciplinei Religie în învățământul preuniversitar**, aprobată prin **Ordinul MECS nr. 5232/14.09.2015 cu modificările și completările ulterioare**, la capitolul II. art.3, precizează că: "(1) 'Părinții/tutorii legal instituți ai elevilor minori, respectiv elevii majori care doresc să își exercite dreptul de a participa la ora de religie își exprimă opțiunea în scris, într-o cerere adresată unității de învățământ, în care precizează și numele cultului solicitat';
- Pentru elevii care nu participă la ora de religie **Metodologia de organizare a predării disciplinei Religie în învățământul preuniversitar**, aprobată prin **Ordinul MECS nr. 5232/14.09.2015, cu modificările și completările ulterioare** precizează: **Art. 10 - Pentru elevii care nu solicită frecventarea orei de Religie sau cărora nu li s-au asigurat condițiile pentru frecventarea orelor la această disciplină, unitățile de învățământ stabilesc prin propriul regulament de organizare și funcționare activitățile pe care aceștia le pot desfășura, spațiile în care se desfășoară activitățile, precum și responsabilitățile privind asigurarea supravegherii și siguranței elevilor, în perioada în care ceilalți elevi ai clasei participă la ora de Religie;**

Str. General Berthelot nr. 28-30, Sector 1, 010168, București
Tel: +40 21 405 62 21, Fax: +40 21 313 55 47 www.edu.ro

- 1 -

- **Legea educației naționale nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare**, la art. 96 (1) menționează că: **Unitățile de învățământ preuniversitar cu personalitate juridică sunt conduse de consiliile de administrație, de directori și de directori adjuncți, după caz. În exercitarea atribuțiilor ce le revin, consiliile de administrație și directorii conlucrează cu consiliul profesoral, cu comitetul de părinți și cu autoritățile administrației publice locale;**
- Ceremoniile/activitățile prilejuite de deschiderea și închiderea anului școlar fiind organizate/gestionate la nivel local, apreciem că unitățile școlare decid cu privire la modul de organizare al acestora;
- La ceremoniile/activitățile prilejuite de deschiderea și închiderea anului școlar, unitățile de învățământ pot invita unii parteneri educaționali;
- Ceremoniile religioase/activitățile prilejuite de deschiderea și închiderea anului școlar nu au caracter obligatoriu;
- Ministerul Educației Naționale nu are responsabilități cu privire la modul în care cultele religioase își construiesc interfața (site-uri de prezentare/promovare);
- Potrivit **Legii educației naționale nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare, art.3, lit.h**, unul dintre principiile care guvernează învățământul preuniversitar și superior este „principiul asumării, promovării și păstrării identității naționale și a valorilor culturale ale poporului român”.

Cu stimă,

SECRETAR GENERAL
Dănuț GHICAN

- 2 -

Răspunsul Avocatului Poporului

La adresa Asociației Solidaritatea pentru Libertatea de Conștiință din 1 septembrie 2019. În adresa sa, Asociația reluate cererile și argumentele transmise Ministerului Educației Naționale solicitând Avocatul Poporului să implice instituția în acest demers menit să apere drepturile copiilor, conform atribuțiilor sale.

ROMÂNIA

Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București

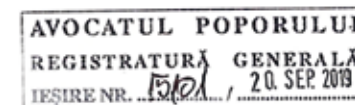

Telefon +40-21-312.71.01 Fax: +40-21-312.49.21 Internet:

<http://www.avpoporului.ro> E-mail: avp@avp.ro

Nr. 15101/2019

Ministerul Educației Naționale
Domnului Dănuț Ghican, Secretar General

Stimate domnule Secretar General,

Prin petiția înregistrată la instituția Avocatul Poporului cu nr. 15101/2019, am fost sesizați de domnul Emil Moise, Președintele Asociației Solidaritatea pentru Libertatea de Conștiință, în legătură cu posibila încălcare a dispozițiilor art. 29 din Constituția României, privind libertatea de conștiință.

Prin solicitarea transmisă instituției Avocatul Poporului, petentul ne sesizează încălcarea drepturilor copiilor și părinților acestora cu privire la dreptul fundamental la libertatea de conștiință.

În context, ne învederează faptul că în multe unități de învățământ sunt oficiate slujbe religioase, precum și alte servicii religioase, cu complicitatea preoților care le officiază, dar și a altor persoane implicate, aspecte care, în opinia petentului, reprezintă o gravă încălcare a dreptului la libertatea de conștiință.

Sesizată fiind asociația pe care o reprezintă, aceasta a efectuat de-a lungul timpului mai multe demersuri care s-au soldat cu hotărâri prin care s-a statuat că oficierea de slujbe religioase în unitățile publice de învățământ

constituie discriminare, dacă nu este aprobată de Consiliul de Administrație al unității de învățământ, aprobare care nu poate fi dată decât la cererea prealabilă a părinților elevilor minori sau majori, iar participarea nu trebuie să fie obligatorie. Totodată, s-a recomandat Ministerului Educației Naționale elaborarea unei norme juridice care să reglementeze activitățile cu caracter religios în unitățile de învățământ preuniversitar (Hotărârea C.N.C.D. nr. 706/06.12.2017, confirmată de Curtea de Apel București prin Hotărârea din data de 31.05.2019).

Față de aspectele prezentate, în conformitate cu prevederile art. 59 alin. (2) din Constituția României, coroborate cu cele ale art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, supunem atenției dumneavoastră situația prezentată, și vă rugăm să ne comunicați stadiul de elaborare al normei de reglementare ce se impune a fi adoptată urmare Hotărârii Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

Totodată, vă rugăm să luați măsurile legale ce se impun și să dispuneți informarea Avocatului Poporului.

Vă depunem alăturat copia petiției transmise instituției Avocatul Poporului.

Cu deosebită considerație,
Adjunct al Avocatului Poporului

MOLNÁR Zsolt

București, 12 septembrie 2019

Adresa către Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Comunicatul BOR privind insistența de a oficia slujbe religioase în școlile publice este un abuz de drept

Solidaritatea pentru Libertatea de Conștiință
Nr. 40/05.09.2019

Stimate Domnule Patriarh,

În data de 03.09.2019 v-am transmis, atât prin fax cât și prin email, petiția nr. 38 prin care Asociația solicita ca, în baza prerogativelor funcției și în conformitate cu prevederile constituționale și legale, să dispuneți preoților aflați în slujba Bisericii Ortodoxe Române (BOR) să nu mai officieze servicii religioase în unitățile publice de învățământ.

Petiția noastră a fost întemeiată pe prevederile Constituției României, ale Legii libertății religioase, nr. 489/2006, ale Legii învățământului, nr. 1/2011, ale Legii 272/2004 privind drepturile copilului, ale OG 137/2000 privind combaterea discriminării, dar și pe dispozițiile Hotărârii 706/2017 a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD) și al Hotărârii Curții de Apel București din 31.05.2019 și pe răspunsul ministrului Educației din 01.11.2016 prin care a transmis ca în unitățile publice din învățământul preuniversitar să nu se mai officieze slujbe și servicii religioase.

De asemenea, ne-am adresat Ministerului Educației Naționale și Avocatului Poporului.

Totodată, Asociația a transmis un comunicat care a fost distribuit de mii de persoane pe paginile de socializare și a fost preluat de mass-media naționale și locale.

În data de 05.09.2019, ca răspuns la demersurile Asociației, Patriarhia BOR a transmis, prin agenția proprie de presă, un comunicat prin care interpretează prevederile legale și constituționale în sens contrar celui pentru care au fost edictate și anunță că nu va ține cont de hotărârile CNCD și ale instanțelor de judecată și nici de hotărârea ministrului Educației, din 01.11.2016, ceea ce constituie un abuz de drept.

În plus, ținând cont de faptul că BOR are persoane direct subordonate în aproape toate unitățile publice de învățământ preuniversitar, în inspectoratele școlare și în Ministerul Educației, comunicatul BOR constituie o presiune pe aceste persoane aflate, totodată, și în subordinea MEN -- dar și pe alți funcționari sau demnitari cum ar fi diriginți, directori, inspectori școlari, sau ministrul Educației. Nu este prima dată când BOR, direct sau prin organizațiile proprii, face astfel de presiuni nelegale. Toate acestea constituie o incitare la desconsiderarea și nerespectarea legii și a hotărârilor autorităților statului și ale instanțelor judecătorești.

În comunicat, BOR afirmă că „susține săvârșirea slujbelor religioase în unitățile de învățământ la începutul anului școlar” deși Ministerul Educației nu a elaborat o normă în acest sens în urma constatării situației discriminatorii în baza hotărârilor CNCD și a instanțelor de judecată. Sensul comunicatului BOR este unul de impunere a voinței proprii, pe un teritoriu care nu îi aparține și pe care Constituția îl declară separat de treburile BOR: acela al educației publice a copiilor.

Urmare a declarării discriminatorii a oficerii de slujbe și servicii religioase în

unitățile publice de învățământ, Ministerul Educației are obligația să elaboreze o normă legală prin care să reglementeze oficierea acestor servicii în condițiile precizate de CNCD și de instanța de judecată: slujbele trebuie să fie aprobate de consiliile de administrație ale unităților publice de învățământ, să fie cerute explicit de părinții și de elevii majori, să nu fie obligatorii (să fie organizate în afara programului școlar).

BOR nu poate impune condiții suplimentare în școlile publice, care nu îi aparțin de drept, cum ar fi cele enunțate în comunicat: „cei care nu doresc să participe la rugăciune sunt liberi să nu participe”, urmând ca părinții, copiii, cadrele didactice care nu doresc să asiste la serviciile religioase să vină sau să plece din școală după cum dorește BOR.

Școala asigură predarea disciplinei Religie, cum afirmă BOR în comunicat preluând din Constituție, dar o face în mod strict reglementat: doar copiilor ai căror părinți au solicitat explicit această materie, sau elevilor majori, în aceleași condiții (cerere care trebuie depusă anual); or, în demersul nostru ne referim la slujbele religioase a căror posibilitate de oficiere nu este reglementată legal și pe care CNCD, instanța de judecată și ministrul Educației le-au declarat discriminatorii, respectiv nelegale, până la emiterea unei norme în acest sens. Până la emiterea acestei norme, slujbele religioase nu pot fi oficiate în unitățile publice de învățământ, iar BOR nu are atribuții pentru a decide contrariul și îi este interzis să facă presiuni în acest din urmă sens.

În comunicat BOR face trimitere la „unul” dintre principiile care guvernează învățământul preuniversitar, „principiul asumării, promovării și păstrării identității naționale și a valorilor culturale ale poporului român” (art. 3, litera h). Demersul Asociației nu contravine acestui principiu. Promovarea valorilor menționate în principiu nu echivalează cu oficierea slujbelor religioase în școlile publice și nu poate fi făcută în contradicție cu prevederile legale și cu hotărârile instanțelor de judecată, ale autorităților centrale și ale ministrului Educației.

În plus, amintim BOR că tot în Legea 1/2011 a educației este statuat „principiul libertății de gândire și al independenței față de ideologii, dogme religioase și doctrine politice (art. 3, lit. m), „principiul echității – în baza căruia accesul la învățare se face fără discriminare” (art. 3, lit. a), „principiul garantării identității culturale a tuturor cetățenilor români și dialogului intercultural” (art. 3, lit. g), „principiul recunoașterii și garantării drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale, dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor (...) religioase”, (art. 3, lit. i), „principiul asigurării egalității de șanse” (art. 3, lit. j), iar educația are ca finalitate „educarea în spiritul demnității, toleranței și respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului” (art. 4, lit. e).

BOR invocă parteneriatele încheiate între școli și parohii. Aceste parteneriate trebuie, la rândul lor, să respecte prevederile legale și hotărârile instanțelor de judecată, respectiv ale autorităților centrale (CNCD, ministrul Educației).

Într-un exces de imaginație, BOR încheie comunicatul afirmând că interzicerea oficerii slujbelor religioase în școlile publice reprezintă „prozelitism ateist sau anti-religios”. Din nou, BOR își atribuie proprietatea educației publice a copiilor. Asociația nu se opune slujbelor religioase, acestea pot fi făcute în biserici (inclusiv la începutul ori sfârșitul anului școlar), iar copiii și părinții acestora pot participa nestingheriți. Ar fi „prozelitism anti-religios” dacă s-ar interzice oficierea de slujbe religioase în biserici, sau

dacă s-ar impune un discurs anti-religios în școli, la festivitatea de început al anului școlar. Asociația nu a cerut așa ceva. Slujbele religioase în unitățile publice de învățământ sunt interzise prin prevederi legale și prin hotărâri ale instituțiilor abilitate, așa cum am arătat.

Vă solicităm încă o dată, Domnule Patriarh, să transmiteți preoților aflați în slujba Bisericii Ortodoxe Române să nu mai officieze servicii religioase în unitățile publice de învățământ.

Reglementând libertatea religioasă și regimul general al cultelor, Legea nr 489/2006 menționează imperativ că, în activitatea lor, cultele religioase au obligația să respecte Constituția și legile țării și să nu aducă atingere ordinii publice, precum și drepturilor și libertăților fundamentale ale omului (art. 5 din Legea 489/2006).

Urmare a presiunilor repetate pe care BOR le face cu privire la îndoctrinarea religioasă a copiilor în unitățile publice de învățământ, a refuzului sistematic de a respecta hotărârile Curții Constituționale, ale CNCD și ale instanțelor de judecată, a ministrului Educației și a instigărilor la nerespectarea legii, în special cu privire la drepturile copilului (așa cum acestea sunt statuate în Constituția României și în legislația națională și internațională), Asociația va iniția demersurile pentru retragerea calității de cult recunoscut al BOR. Am hotărât să recurgem la acest ultim demers și pentru că retragerea statutului de cult nu afectează în niciun fel dreptul credincioșilor ortodocși de a-și exercita liberi religia, nici drepturile slujitorilor de cult, nici organizarea BOR, nici dreptul la proprietate al Bisericii asupra vastelor sale bunuri.

Vă asigurăm, Domnule Patriarh, că prin demersul său Asociația nu urmărește decât respectarea legislației naționale și internaționale și aplicarea acesteia în spiritul promovării interesului superior al copilului în sistemul de educație.

Vă stăm la dispoziție cu orice informație de care aveți nevoie și de asemenea suntem dispuși să vă oferim sprijinul dacă veți aprecia că vă este necesar.

Cu considerație,

Emil Moise

Președinte al Consiliului Director

Adresă către Primul-Ministru

Interesul superior al copilului este primordial, nu se negociază cu Biserica Ortodoxă Română

Solidaritatea pentru Libertatea de Conștiință
Nr. 45/14.09.2019

Stimată Doamnă Prim Ministru,

[...]

Prin prezenta vă rugăm să dispuneți, de urgență, eliberarea din funcție a domnului ministru al Educației, Valer-Daniel Breaz, a doamnei inspector școlar general Adriana Bucur și a domnului inspector școlar general adjunct Ion Negrilă, ai Inspectoratului Școlar

Județean Brașov pentru abuz în serviciu, neglijență în serviciu și îndemn la nerespectarea legii în cazul primului dintre aceștia și pentru neglijență în serviciu și incompetență în cazul celor din urmă.

Vă adresăm această solicitare și întrucât Asociația Solidaritatea pentru Libertatea de Conștiință a fost înființată în scopul promovării, printre altele, a libertății de conștiință – ca drept fundamental al ființei umane –, a respectului față de persoana umană și a caracterului secular al statului român, în sensul valorilor constituționale, care separă autoritățile publice de biserică, excluzând imixtiunile și asigurând autonomia bisericii în raport cu statul, condiție a unei adevărate libertăți de conștiință.

În data de 03.09.2019 Asociația a transmis Ministrului Educației Naționale o petiție, înregistrată la nr. 10107F, prin care, urmărind interesului superior al copilului și astfel în sensul respectării drepturilor acestuia, îi solicităm să dispună ca în unitățile publice de învățământ preuniversitar, din subordinea Ministerului Educației, să nu se mai officieze slujbe religioase.

O petiție cu un conținut similar a fost adresată Camerei Deputaților de Uniunea Bisericilor Creștine după Evanghelie din România, prin adresa nr. 494/19.02.2015.

În data de 06.09.2019, Asociația a transmis Ministrului Educației o completare la petiție, ca urmare a comunicatului prin care Biserica Ortodoxă Română incita la desconsiderarea și nerespectarea legii exercitând, totodată, presiune asupra persoanelor subordonate acesteia și care, în același timp sunt angajate în aproape toate unitățile publice de învățământ, în inspectoratele școlare și în Ministerul Educației îndemnând la oficierea slujbelor religioase în școlile publice contrar prevederilor legale, contrar dispozițiilor Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD) și ale Curții de Apel București, contrar hotărârii ministrului Educației din 01.11.2016 (de a nu se mai oficia servicii și slujbe religioase în unitățile publice de învățământ).

Până la data redactării prezentei ministrul Educației nu a răspuns petițiilor Asociației și nici nu a elaborat un act normativ pentru reglementarea condițiilor în care, în școlile publice, se pot organiza slujbe și servicii religioase la început de an școlar, așa cum a hotărât CNCD în decembrie 2017 și Curtea de Apel București în aprilie 2019 și astfel, din nou, majoritatea școlilor publice din România au oficiat slujbe și servicii religioase, în cadrul festivității de începere a anului școlar 2019/2020, încălcând drepturile copiilor și ale cadrelor didactice la libertatea de gândire, de conștiință și de religie și la un tratament egal în fața legii.

Aflat la festivitatea de început de an școlar organizată de Școala gimnazială nr. 79 din București, în data de 09.09.2019, domnul Valer-Daniel Breaz, ministru al Educației, a declarat că „Nu putem să spunem că această slujbă este ilegală (...) Dacă cei din unitatea de învățământ consideră, doresc să cheme un preot pentru a ține o slujbă, nu este absolut nimic ilegal”, în condițiile în care astfel de evenimente religioase sunt interzise explicit prin prevederile legii educației și ale regulamentului de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar (sursa: <https://www.agerpres.ro/educatie-stiinta/2019/09/09/ministrul-interimar-al-educatiei-despre-slujbele-religioase-de-la-ceremoniile-de-inceperea-a-noului-an-scolar-nu-sunt-obligatorii--366510>).

Ocupând demnitatea de ministru al educației, domnul Valer-Daniel Beazu a permis

Bisericii Ortodoxe Române să influențeze deciziile inspectoratelor școlare și astfel ale unităților publice de învățământ, în interesul Bisericii și în detrimentul interesului superior al copiilor.

Asociația are în vedere depunere unei plângeri penale împotriva domnului Valer-Daniel Breaz pentru abuz, respectiv neglijență în serviciu care au avut ca efect încălcarea drepturilor copiilor și ale cadrelor didactice la libertatea de gândire, de conștiință și de religie și la un tratament egal în fața legii.

Întrebată în legătură cu oficierea slujbelor religioase în unitățile publice de învățământ din județul Brașov, domna Adriana Bucur, inspectoare școlară generală, a răspuns: „Eu sunt un om credincios și consider că e firesc să fie binecuvântată unitatea școlară, copiii, părinții, profesorii din unitățile respective”. (sursa: <https://stirileprotv.ro/educatie/scandal-in-jurul-slujbelor-din-prima-zi-de-scoala-avocat-codul-penal-interzice-asta.html>).

De asemenea, aflat la festivitatea de începere a anului școlar, la Colegiul Național „Radu Negru”, Făgăraș, domnul Ion Negrilă, inspector școlar general adjunct al județului Brașov a afirmat: „Eu vreau să vă spun un lucru, că ateismul fără Dumnezeu nu are cum să existe. Așa că de-asta se țin slujbele la începutul anului școlar și nu numai atunci” (sursa: https://adevarul.ro/locale/brasov/adjunctul-iSj-brasov-ateismul-dumnezeu-nu-existe-de-asta-tin-slujbele-inceputul-anului-scolar-1_5d766c11892c0bb0c6706347/index.html).

Afirmațiile celor doi funcționari aflați în conducerea instituției care coordonează educația în județul Brașov confirmă necunoașterea prevederilor legale privind educația și a celor privind drepturile copiilor, dar în același timp dau măsura lipsei de competență a acestora pentru înaltele funcții pe care le ocupă.

Declarațiile celor trei, făcute în exercitarea atribuțiilor care le revin și deciziile pe care le-au luat în contextul în care interesul superior al copilului trebuie să primeze, îi fac incompatibili cu funcțiile pe care le ocupă.

În motivarea prezentei adăugăm faptul că în toate școlile publice din România, în continuare, copiii sunt înscriși pentru studiul Religiei în mod nelegal – pe baza unei cereri valabile pentru toți anii de studiu, în locul cererii depuse anual –, în baza Ordinului Ministrului Educației nr. 3218/2018 care modifică abuziv Ordinul 5232/2015, noua reglementare fiind contrară dispozițiilor din Decizia 669/2014 a Curții Constituționale și prevederilor Legii 153/2015.

De asemenea, în continuare, Ministerul Educației permite, în mod nelegal, continuarea discriminării în toate unitățile publice de învățământ prin luarea în calcul a mediei obținute la disciplina confesională, facultative, Religie, la stabilirea mediei generale a elevilor/elevilor, deși CNCD a stabilit că acest fapt constituie discriminare prin Hotărârea nr. 632/08.11.2017 și prin Hotărârea 212/2018.

La fel, în continuare, Ministerul Educației permite, în mod nelegal, continuarea discriminării în toate unitățile publice de învățământ, așa cum CNCD a hotărât prin Hotărârea nr. 632/2017, prin neîndeplinirea obligației de a dispune ca în toate unitățile publice de învățământ să se ofere elevilor/elevilor o disciplină facultativă, alternativă disciplinei Religie.

Asociația a primit sute de sesizări din partea părinților sau elevilor, sau chiar din partea unor cadre didactice sau a unor directori de școli în care erau menționate abuzurile comise prin nerespectarea dispozițiilor deciziei CCR, a legislației în vigoare, a hotărârilor

CNCD sau ale instanțelor de judecată și a hotărârii ministrului Educației din 01.11.2016.

Sesizări similare au fost adresate și de către unii parlamentari.

Toate sesizările au rămas fără răspuns și fără efecte, în condițiile în care Ministrul Educației transmite în mass/media declarații care contravin prevederilor constituționale și legale.

Ca un exemplu de bune practici menționăm că Ministerul Educației din Republica Moldova a solicitat directorilor unităților publice de învățământ ca, în respectarea prevederilor legii educației și ale art. 14 din Convenția ONU privind Drepturile Copiilor, să excludă ritualurile religioase din organizarea evenimentelor școlare (Adresa 02/13-J29 din 19.08.2014).

De mai bine de 15 ani, Asociația a inițiat (și participat în) numeroase proiecte și acțiuni, cu scopul de a proteja și promova drepturile copilului, în general, dreptul copilului la libertatea de gândire, de conștiință și de religie, în special.

[...]

Cu considerație,

Emil Moise

Președinte al Consiliului Director

Adresă către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării

Solidaritatea pentru Libertatea de Conștiință

Nr. 47/24.09.2019

Stimate Domnule Președinte,

[...]

Ca urmare a sesizării primite din partea Asociației, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD) a emis Hotărârea nr. 706/06.12.2017 prin care a hotărât că oficierea slujbelor și serviciilor religioase în unitățile publice de învățământ constituie discriminare dacă nu sunt întrunite anumite condiții (serviciile sau slujbele religioase să fie solicitate de părinți sau de elevii majori, să fie aprobate de consiliul de administrație al unității de învățământ și participarea la aceste servicii/slujbe religioase să nu fie obligatorie. Totodată CNCD a recomandat Ministerului Educației să elaboreze o normă prin care să reglementeze posibilitatea oficiării de servicii religioase în unitățile publice de învățământ respectând condițiile menționate.

O a patra condiție a fost eliminată de Curtea de Apel București care, admițând plângerea Asociației, a confirmat situația discriminatorie și a menținut dispozițiile CNCD. Ministerul Educației nu a contestat decizia CNCD și astfel, după 15 zile de la comunicare, aceasta a devenit executorie, în conformitate cu prevederile art. 20, alin (10) din OG. 137/2000.

Deși sesizat și de Asociație, Ministerul Educației a refuzat în mod repetat să elaboreze

o normă prin care să elimine situația discriminatorie (începând cu anul 2006, Asociația a adresat anual petiții ministrului Educației solicitându-i să dispună interzicerea oficiării slujbelor și serviciilor religioase în unitățile publice de învățământ, în conformitate cu prevederile legale).

Astfel, la deschiderea anului școlar 2018/2019, cu mult după ce Hotărârea 706/2017 a CNCD a devenit executorie, în majoritatea unităților publice de învățământ au fost oficiate slujbe și servicii religioase, continuând practica discriminatorie sancționată de CNCD.

În data de 03.08.2019 prin petiția nr. 37, înregistrată la Ministerul Educației la nr. 10107F, Asociația s-a adresat din nou ministrului Educației solicitându-i să dispună interzicerea oficiării de servicii și slujbe religioase în unitățile publice de învățământ. În petiție Asociația a invocat prevederile art. 7 din Legea nr. 1/2011 a educației, ale art. 4 din Regulamentul de organizare și funcționare a unităților publice de învățământ, ale art. 381 din Codul penal, dispoziția ministrului Educației din 01.11.2016 de interzicere a oficiării slujbelor religioase în unitățile publice de învățământ, Hotărârea 706/2017 a CNCD, Hotărârea Curții de Apel București din data de 31.05/2019.

În data de 06.09.2019, Asociația a transmis Ministrului Educației o completare la petiție, ca urmare a comunicatului prin care Biserica Ortodoxă Română incita la desconsiderarea și nerespectarea legii exercitând, totodată, presiune asupra persoanelor subordonate acesteia și care, în același timp sunt angajate în aproape toate unitățile publice de învățământ, în inspectoratele școlare și în Ministerul Educației, îndemnând la oficierea slujbelor religioase în școlile publice contrar prevederilor legale, contrar dispozițiilor CNCD și ale Curții de Apel București, contrar hotărârii ministrului Educației din 01.11.2016 (de a nu se mai oficia servicii și slujbe religioase în unitățile publice de învățământ).

Printr-o petiție similară Asociația s-a adresat și Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române.

De asemenea, Asociația s-a adresat Avocatului Poporului solicitându-i să ia măsurile care se impun astfel încât în unitățile publice de învățământ preuniversitar, din subordinea Ministerului Educației, să nu se mai officieze slujbe religioase.

O petiție cu un conținut similar a fost adresată Camerei Deputaților de Uniunea Bisericii Creștine după Evanghelie din România, prin adresa nr. 494/19.02.2015.

Până la data redactării prezentei, ministrul Educației nu a răspuns petițiilor Asociației și nici nu a elaborat un act normativ pentru reglementarea condițiilor în care, în școlile publice, se pot organiza slujbe și servicii religioase la început de an școlar, așa cum a hotărât CNCD în decembrie 2017 și Curtea de Apel București în mai 2019 și astfel, din nou, majoritatea școlilor publice din România au organizat slujbe și servicii religioase – oficiate de preoți ai Bisericii Ortodoxe Române --, în cadrul festivității de începere a anului școlar 2019/2020, încălcând drepturile copiilor și ale cadrelor didactice la libertatea de gândire, de conștiință și de religie și la un tratament egal în fața legii. Din informațiile pe care le deținem rezultă că celelalte culte recunoscute -- inclusiv cele care, în anii anteriori, oficiau servicii și slujbe religioase în unitățile publice de învățământ -- au decis ca slujbele religioase de binecuvântare a copiilor la început de an școlar să fie organizate la biserică.

Nu numai că Ministerul Educației nu a elaborat norma la care face referire CNCD și Curtea de Apel București, dar în data de 09.09.2019 domnul Valer-Daniel Breaz, ministru

al Educației, a declarat că „Nu putem să spunem că această slujbă este ilegală (...) Dacă cei din unitatea de învățământ consideră, doresc să cheme un preot pentru a ține o slujbă, nu este absolut nimic ilegal”, în condițiile în care astfel de evenimente religioase sunt interzise explicit prin prevederile legii educației și ale regulamentului de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar (sursa: <https://www.agerpres.ro/educatie-stiinta/2019/09/09/ministrul-interimar-al-educatiei-despre-slujbele-religioase-de-la-ceremoniile-de-incepere-a-noului-an-scolar-nu-sunt-obligatorii--366510>).

Ocupând demnitatea de ministru al Educației, domnul Valer-Daniel Beazu a permis Bisericii Ortodoxe Române să influențeze deciziile inspectoratelor școlare și astfel ale unităților publice de învățământ, în interesul Bisericii și în detrimentul interesului superior al copiilor.

Asociația are în vedere depunere unei plângeri penale împotriva domnului Valer-Daniel Breaz pentru abuz, respectiv neglijență în serviciu și pentru instigarea la desconsiderarea și nerespectarea legii, care au avut ca efect încălcarea drepturilor copiilor și ale cadrelor didactice la libertatea de gândire, de conștiință și de religie și la un tratament egal în fața legii.

Întrebată în legătură cu oficierea slujbelor religioase în unitățile publice de învățământ din județul Brașov, doamna Adriana Bucur, inspectoare școlară generală, a răspuns: „Eu sunt un om credincios și consider că e firesc să fie binecuvântată unitatea școlară, copiii, părinții, profesorii din unitățile respective” (sursa: <https://stirileprotv.ro/educatie/scandal-in-jurul-slujbelor-din-prima-zi-de-scoala-avocat-codul-penal-interzice-asta.html>).

De asemenea, aflat la festivitatea de începere a anului școlar, la Colegiul Național „Radu Negru”, Făgăraș, domnul Ion Negrilă, inspector școlar general adjunct al județului Brașov a afirmat: „Eu vreau să vă spun un lucru, că ateismul fără Dumnezeu nu are cum să existe. Așa că de-asta se țin slujbele la începutul anului școlar și nu numai atunci” (sursa: https://adevarul.ro/locale/brasov/adjunctul-iSj-brasov-ateismul-dumnezeu-nu-existe-de-asta-tin-slujbele-inceputul-anului-scolar-1_5d766c11892c0bb0c6706347/index.html).

Prin petiția nr. 45, înregistrată la Cabinetul Doamnei prim-Ministru la nr. 17/12724/16.09.2019, Asociația a solicitat eliberarea din funcție a domnului ministru al Educației, a doamnei inspectoare generală și a domnului inspector școlar general adjunct ai Inspectoratului Școlar Județean Brașov.

Ca urmare a sesizării Asociației, Avocatul Copilului, din cadrul instituției Avocatul Poporului, a transmis Ministerului Educației o adresă prin care a solicitat să i se comunice în ce stadiu se află elaborarea normei la care CNCD și Curtea de Apel București au făcut referire în hotărârile pe care le-au emis.

Prin prezenta, în conformitate cu prevederile art 2, alin (4) și (11), ale art. 18, ale art. 19, ale art. 35 alin (5), ale art. 26, alin (1) și (2), și ale art. 28, alin (5), vă rugăm să sancționați Ministerul Educației pentru discriminarea repetată a copiilor, a elevilor majori aflați în aceeași situație, a părinților și a cadrelor didactice care nu împărtășesc ideile sau credințele promovate, în mod nelegal, în unitățile publice de învățământ.

Vă mulțumim!

Cu considerație,

Emil Moise, Președinte al colegiului Director

Fred RODELL*

Adio revistelor de drept

Fred Rodell (1907–1980) a fost un profesor american specializat în drept constituțional, dreptul muncii, drept administrativ și drept fiscal, care a predat la Yale Law School între 1939 și 1973. A ținut și un curs de scriere juridică. Printre cărțile semnate, se numără *Fifty-Five Men: The Story of the Constitution* (1936); *Woe Unto You, Lawyers* (1939); *Nine Men: A Political History of the Supreme Court, 1790–1955* (1955).

Considerat „tânărul rebel” al mediului universitar juridic american, s-a remarcat prin claritatea și prin ușurința scrisului, dar și prin atacurile la adresa oponenților de idei. Este comparat de Jerome Frank cu Jeremy Bentham, datorită capacității sale de a scoate la lumină defectele metodelor juridice: „Neliniștindu-i pe cei care se complac în meseria lor, Benthamii și Rodellii sunt utili atât profesiei, cât și publicului pe care îl servesc”.¹

Cercetătorii avizați îl încadrează în curentul realismului juridic², deși el însuși susține că această catalogare „cuprinde, într-o singură expresie, atât pusul punctelor pe *i*, trasarea liniuțelor pe *t*, perfecționismul și meticulozitatea lui Karl Llewellyn, cât și cercetarea cu caracter universal a lui Walton Hamilton”.³ Declară că elaborează și exprimă „judecăți de valoare” și că-i pasă de „scopurile politicilor publice”, deși „nu-l va fi auzit nimeni, vreodată, folosind acest gen de limbaj”.⁴

Charles Alan Wright afirmă că articolul *Goodbye to Law Reviews*, tradus acum în limba română, este, „probabil, cel mai citit și mai controversat articol din toată literatura juridică”.⁵

Traducătorii

* Traducerea articolului lui Rodell a fost realizată de Valentin Constantin și Teodor Papuc, iar publicarea ei a fost autorizată de Virginia Law Review Association. „Goodbye to Law Reviews” a fost tipărit pentru prima dată în *Virginia Law Review*, vol. 23, 1936-1937, pp. 38-45.

1 Jerome Frank, „Introduction,” în Fred Rodell, *Woe Unto You, Lawyers!*, ediția a II-a, Pageant Press, New York, 1957.

2 G. Beth Packert, „The Relentless Realist: Fred Rodell’s Life and Writings,” *University of Illinois Law Review*, nr. 3, 1984, p. 823.

3 Fred Rodell, „Legal Realists, Legal Fundamentalists, Lawyer Schools, and Policy Science – Or How Not to Teach Law,” *Vanderbilt Law Review*, nr. 1, 1947, p. 6.

4 Fred Rodell, Legal „Realists, Legal Fundamentalists ...,” ... p. 7.

5 Charles Alan Wright, „Goodbye to Fred Rodell,” *The Yale Law Journal*, vol. 89, nr. 8, 1980, p. 1455. Charles Alan Wright a fost o autoritate a dreptului constituțional american și avocat în mai multe cauze celebre judecate